

Vedlegg 2 til rapporten Samfunnsmedisin i undervisningen for medisinstudenter ved UiT – Norges Arktiske Universitet

Resultater – datagrunnlag pr 01.07.2020 for klassifisering av læringsutbyttebeskrivelsene i tre tematiske grupper

Følgende 14 LUBer ble klassifisert som «ikke dekket»:

Kunnskaper (3 LUBer):

LUB 9 (kunnskaper): Redegjøre for noen hovedlinjer ved helsetjenestens historiske utvikling med særlig vekt på forholdet mellom primær- og spesialisthelsetjenesten og drøfte hvordan denne utviklingen har preget dagens organisering av helsevesenet

LUB 16 (kunnskaper): Redegjøre for prinsippene og lovgrunnlaget for samarbeid og arbeidsdeling innad i primærhelsetjenesten, med det øvrige helsevesenet og med andre kommunale etater

LUB 19 (kunnskaper): Ha kjennskap til de viktigste lovene som regulerer folkehelsearbeidet og kommuners, fylkeskommuners og statens plikt til å medvirke til folkehelsearbeidet

Ferdigheter (10 LUBer):

LUB 38 (ferdigheter): Diskutere hva slags forebyggende virkemidler som er relevante ut fra ulike lands sykdomsbyrde

LUB 42 (ferdigheter): Drøfte kriteriene for forsvarlig tjenesteyting

LUB 43 (ferdigheter): Drøfte hvordan oppbygning, organisering og finansiering av helsetjenester påvirker helsesituasjonen i befolkninga, helsevesenets tjenestetilbud og bruk av helsetjenester

LUB 44 (ferdigheter): Drøfte hvordan finansierings, -betalingsmekanismer og økonomisk evaluering kan brukes som styringsredskap i helsetjenesten og fordeler og ulemper knyttet til dem

LUB 45 (ferdigheter): Drøfte hensiktsmessige modeller for pasientforløp, samarbeid og samhandling innenfor primærhelsetjenesten (ulike personellkategorier) og på tvers av forvaltningsnivåene, herunder hvordan IKT kan benyttes for å sikre gode pasientløp

LUB 47 (ferdigheter): Drøfte hvordan leger kan bidra til å realisere målsettinger som brukerperspektiv og brukermedvirkning på individ- og systemnivå, og kunne drøfte

dilemmaer som kan oppstå mellom brukervedvirkning og medisinsk forsvarlig behandling

LUB 51 (ferdigheter): Drøfte gjennom eksempler hva som ligger i begrepene medikalisering, overdiagnostikk og overbehandling, og kunne sette i verk tiltak for å begrense disse fenomenene

LUB 52 (ferdigheter): Drøfte begrepene sykdomsopplevelse (illness), sykdom (disease), sykerolle (sickness), helse, normalitet og livskvalitet/trivsel (wellbeing) med utgangspunkt i relevant teori

LUB 55 (ferdigheter): Anvende tolk på en profesjonell måte og vite når det er indisert

LUB 63 (ferdigheter): Medvirke ved utarbeidelse av individuell plan gjennom et ansvarsgruppemøte

Generell kompetanse (1 LUB):

LUB 82 (generell kompetanse): Reflektere over medias rolle i helsefremming, forebygging og helsetjenestens prioritering

Disse 14 ikke dekkede LUB ene kan klassifiseres i de tematiske gruppene som følger:

- 5 gjelder Helselovgivningen (LUB 16, 19, 43, 47, 63)
- 9 gjelder Helsetjenesten som system (historisk utvikling, organisering, finansiering) (LUB 9, 16, 19, 43, 44, 45, 47, 51, 82)
- 4 gjelder Samspill mellom helsetjeneste og samfunn inkl beredskap (LUB 16, 19, 51, 82)
- 5 gjelder Kulturforståelse, rolleforståelse, samhandling, kommunikasjon, brukervedvirkning (LUB 47, 52, 55, 63, 82)
- Ingen gjelder Sosialmedisin
- Ingen gjelder Etikk
- Ingen gjelder Kvalitetssikring, risiko, pasientsikkerhet
- Ingen gjelder Epidemiologi, statistikk, vitenskapelig kompetanse, kunnskapshåndtering
- 2 gjelder Folkehelse og forebyggende medisin (LUB 19, 38)

LUBene griper delvis inn i hverandre, og som det fremgår inngår mange av LUBene i flere grupper.

Følgende 38 LUBer ble klassifisert som «delvis dekket»:

Kunnskaper (16 LUBer):

LUB 1 (kunnskaper): Beskrive historiske utviklingstrekk og nåværende mønstre i sykdomsforekomst og sykdomsbyrde nasjonalt og globalt, samt redegjøre for hvilke utfordringer slik mønstre skaper for helsetjenesten i dag

LUB 2 (kunnskaper): Beskrive sammenhenger mellom global sykdomsbyrde og sosiale ulikheter, klimaendringer og politiske forhold

LUB 3 (kunnskaper): Redegjøre for levekårsutvikling i Norge, de viktigste teorier om årsaker til og kjennetegn ved sosial ulikhet i helse i befolkningen, samt hvordan slik ulikhet måles

LUB 6 (kunnskaper): Beskrive hvordan vold, terror og tortur, krig og våpen kan påvirke folkehelsen og de viktigste folkerettslige prinsippene som beskytter helsepersonell og sivile i freds- og krigstid

LUB 7 (kunnskaper): Redegjøre for dagens migrasjonstrender og identifisere spesielle helsebehov i flyktning- og migrantpopulasjonen, inkludert de som skyldes traumer og brudd på menneskerettigheter, og foreslå relevante tiltak

LUB 8 (kunnskaper): Redegjøre for helsetjenestens grunnleggende verdier og normer, oppbygning og organisering, oppgaver, finansiering og samhandling, inkludert helseforvaltningen, spesialisthelsetjenesten og primærhelsetjenesten og øvrige aktører/tjenester involvert i helsefremming og forebygging

LUB 10 (kunnskaper): Diskutere oppgaver og organisering av helse- og omsorgstjenester til utsatte grupper, som f.eks. innvandrere og asylsøkere, personer med psykisk utviklingshemming, pasienter med psykiske helseplager og pasienter med rusproblemer

LUB 11(kunnskaper): Redegjøre for sosial- og helsemessig beredskap, inklusive organisering av prehospital akuttmedisin og legevakt

LUB 12 (kunnskaper): Redegjøre for prinsipper for smittevern, viktige smitteverntiltak og legers smittevernoppgaver, inkludert slik de er definert i smittevernloven

LUB 13 (kunnskaper): Kjenne til sentrale helseregistre, redegjøre for melderutiner og diskutere nytteverdien av slike registre opp mot hensyn til personvern og enkeltindividets integritet

LUB 15 (kunnskaper): Beskrive prinsipielt kompetanseområdene til ulike grupper av helsepersonell, og diskutere prinsipper for tverrfaglig samarbeid

LUB 17 (kunnskaper): Redegjøre for sentrale lovfestede rettigheter for pasient og pårørende ifølge pasient- og brukerrettighetsloven, herunder retten til nødvendig helsehjelp, retten til informasjon, medvirkning og samtykke, innsynsrett og klagerett

LUB 18 (kunnskaper): Redegjøre for sentrale lovfestede plikter for helsepersonell ifølge helsepersonelloven, herunder kravet om forsvarlighet, journalføring og taushetsplikt

LUB 20 (kunnskaper): Forklare de prinsipper som gjelder for forsvarlig håndtering av drikkevann og næringsmidler, spillvann og ulike typer avfall, og redegjøre for den offentlige forvaltning av disse områdene

LUB 21 (kunnskaper): Redegjøre for begrepene salutogenese, årsak, risiko og helsedeterminanter

LUB 25 (kunnskaper): Redegjøre for utviklingen av medisinsk teori og praksis over tid og drøfte hvordan slik kunnskap har betydning for medisinske vurderinger i dag

Ferdigheter (19 LUBer):

LUB 31 (ferdigheter): Gjenkjenne og drøfte et gitt helseproblem i et samfunnsmedisinsk perspektiv

LUB 32 (ferdigheter): Diskutere hvordan demografiske forhold og endringer, samfunnsutvikling og sykdomsforekomst påvirker hverandre i et historisk, nasjonalt og globalt perspektiv

LUB 34 (ferdigheter): Drøfte politikkens betydning for helse og sykdom, og gi eksempler på hvordan sosiale, økonomiske og politiske prosesser har formet medisinsk kunnskap over tid

LUB 35 (ferdigheter): Drøfte forskjellene mellom individrettet og befolkningsrettet tilnærming til sykdom og helse, og redegjøre for legers og andre aktørers roller og ansvar innenfor begge tilnærmingene

LUB 36 (ferdigheter): Identifisere folkehelseutfordringer og -ressurser i en befolkningsgruppe, drøfte valg av ulike strategier og metodiske tilnærminger innen helsefremmende og forebyggende arbeid relatert til disse, planlegge relevante folkehelseiltak og drøfte fordeler, ulemper og etiske aspekter ved tiltakene

LUB 37 (ferdigheter): Foreslå og drøfte relevante tiltak for å utjevne sosiale ulikheter i helse

LUB 39 (ferdigheter): Drøfte hvordan endringer i befolkningens alderssammensetning og sosiale forhold påvirker helsetjenesten

LUB 40 (ferdigheter): Diskutere noen hovedutfordringer for helsetjenesten i fattige land, og spesielle utfordringer for helsetjenesten i katastrofesituasjoner

LUB 41 (ferdigheter): Drøfte rett til helsehjelp med utgangspunkt i etiske og juridiske begreper

LUB 46 (ferdigheter): Drøfte forskjeller mellom og etiske utfordringer knyttet til legens rolle som sakkyndig, behandler og forvalter av velferdsgoder

LUB 50 (ferdigheter): Identifisere samfunnsmedisinske oppgaver i primærhelsetjenesten og foreslå mulige tiltak for å løse dem

LUB 53 (ferdigheter): Drøfte gjennom historiske og samtidige eksempler hvordan kultur har innflytelse på helseforståelse, sykdomsoppfatning og helseatferd (inkludert valg av behandling)

LUB 54 (ferdigheter): Drøfte hva som kjennetegner kulturell sensitiv praksis på individ- og befolkningsnivå

LUB 56 (ferdigheter): Drøfte hvordan marginalisering, stigmatisering og diskriminering påvirker både helse og helseatferd, samt hvordan helsepersonell kan bidra både til å forsterke og minimalisere dem

LUB 59 (ferdigheter): Formulere og anvende en risikovurdering og -analyse og kunne samarbeide med pasienter og befolkningsgrupper i kommunikasjon om risiko

LUB 60 (ferdigheter): Veilede pasienter om muligheter, rettigheter og ulemper ved aktuelle tiltak, på bakgrunn av kunnskap om trygdeytelser og sosiale ytelser og de lover som regulerer tilgangen til disse

LUB 65 (ferdigheter): Drøfte de viktigste forskjellene mellom juridisk og medisinsk tenkemåte, og fordeler og ulemper ved rettsliggjøring av helsetjenesten og hvordan lovgivningen og andre politiske vedtak påvirker legens medisinske arbeid

LUB 68 (ferdigheter): Identifisere situasjoner der melding eller varsling til offentlige etater som Fylkeslegen, barnevern, eller politi er nødvendig

LUB 72 (ferdigheter): Analysere årsaker til sviktende kvalitet, avvik og uheldige hendelser i helsetjenesten og foreslå hvordan uønskede hendelser kan forebygges og håndteres

Generell kompetanse (3 LUBer):

LUB 79 (generell kompetanse): Reflektere over hva som kan anses som likeverdige og rettferdige helsetjenester

LUB 80 (generell kompetanse): Reflektere over legens samfunnsansvar, samt legens rolle som pasientbehandler, helsefremmer, omsorgsperson, folkeopplyser, forvalter av velferdsgoder, forkjemper for utjevning av sosiale ulikheter i helse og koordinator av helsetjenester

LUB 81 (generell kompetanse): Reflektere kritisk rundt bruk av velferdsytelser ved sykdom og vanskelige livssituasjoner på både individ- og samfunnsnivå

Disse 38 delvis dekkede LUB ene kan klassifiseres i de tematiske gruppene som følger:

- 12 gjelder Helselovgivningen (LUB 6, 7, 12, 13, 17, 18, 20, 41, 60, 65, 68, 81)
- 10 gjelder Helsetjenesten som system (historisk utvikling, organisering, finansiering) (LUB 1, 8, 10, 11, 13, 15, 35, 39, 40, 50)
- 22 gjelder Samspill mellom helsetjeneste og samfunn inkl beredskap (LUB 1, 2, 6, 7, 11, 12, 20, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 39, 40, 50, 56, 65, 79, 80, 81)
- 8 gjelder Kulturforståelse, rolleforståelse, samhandling, kommunikasjon, brukermedvirkning (LUB 8, 15, 35, 46, 53, 54, 59, 80)
- 8 gjelder Sosialmedisin (2, 3, 7, 10, 37, 60, 80, 81)
- 6 gjelder Etikk (8, 13, 36, 41, 46, 79)
- 4 gjelder Kvalitetssikring, risiko, pasientsikkerhet (LUB 21, 59, 68, 72)
- 2 gjelder Epidemiologi, statistikk, vitenskapelig kompetanse, kunnskapshåndtering (LUB 3, 21)
- 2 gjelder Folkehelse og forebyggende medisin (LUB 6, 36)
- 1 er ikke nærmere klassifisert (LUB 25)

Også her inngår noen av LUBene i flere grupper.

Følgende 30 LUBer ble klassifisert som «godt dekket»:

Kunnskaper (11 LUBer):

LUB 4 (kunnskaper): Redegjøre for hvordan biologiske og psykososiale forhold under svangerskap og oppvekst har betydning for senere fysisk og psykisk helse

LUB 5 (kunnskaper): Redegjøre for omfang og forebygging av smittsomme og ikke-smittsomme sykdommer som forårsaker alvorlig sykkelighet og dødelighet hos barn og mødre i lav- og mellominntektsland

LUB 14 (kunnskaper): Redegjøre for kommuneoverlegens viktigste oppgaver i henhold til helse- og omsorgstjenesteloven, folkehelseloven, smittevernloven og forvaltningsloven.

LUB 22 (kunnskaper): Redegjøre for det teoretiske grunnlaget for og de prinsipielle forskjellene mellom helsefremmende arbeid, forebyggende helsearbeid og folkehelsearbeid og sammenhengene mellom disse tilnærmingene

LUB 23 (kunnskaper): Beskrive innholdet i helsetasjonsvirksomheten (inkl. skolehelsetjenesten og vaksinasjonsprogrammene) i grove trekk, og diskutere den rolle disse spiller for helsetilstanden i befolkningen

LUB 24 (kunnskaper): Redegjøre for prinsipper for og utfordringer ved screeningsprogrammer for ulike sykdommer

LUB 26 (kunnskaper): Redegjøre for dagens arbeids- og velferdsforvaltning, samt for betydningen av velferdsstatens fremvekst for legers yrkesutøvelse, herunder trygdeordningenes og sosialytelsenes historiske utvikling

LUB 27 (kunnskaper): Redegjøre for sammenhenger mellom arbeid og helse, hvordan man kan forebygge arbeids- og miljørelaterte helseplager og kjenne til helse- og velferdstjenestenes viktigste arbeidsrettede virkemidler

LUB 28 (kunnskaper): Redegjøre for arbeidsmiljøloven og det helsefremmende arbeidet som skjer i bedrifter

LUB 29 (kunnskaper): Redegjøre for de vanligste samfunnsmedisinske metoder og forskningsdesign

LUB 30 (kunnskaper): Redegjøre for mål på forekomst av sykdom, mål på assosiasjoner og hva som menes med effektmodifikasjon/interaksjon og confounding

Ferdigheter (17 LUBer):

LUB 33 (ferdigheter): Drøfte hvordan arbeidsliv og miljø påvirker helse og livskvalitet for enkeltpersoner, grupper og befolkningen som helhet

LUB 48 (ferdigheter): Samarbeide med bruker, øvrige helsepersonell og andre aktører i NAV og andre tverrfaglige fora

LUB 49 (ferdigheter): Drøfte bruk av komplementær medisin med pasienter på bakgrunn av kunnskap om hvordan de brukes i befolkningen

LUB 57 (ferdigheter): Vurdere samtykkekompetanse, og når det foreligger hjemmel for bruk av tvang hos pasienter

LUB 58 (ferdigheter): Foreslå populasjonsrettede forebyggende tiltak mot rusrelaterte sykdommer

LUB 61 (ferdigheter): Vurdere om det foreligger sykdom med innvirkning på funksjon/aktiviteter, og hvordan dette innvirker på mulighet for deltakelse i arbeid og utdanning

LUB 62 (ferdigheter): Kommunisere klart skriftlig (for eksempel med sykemelding og legeerklæring) og muntlig med NAV, arbeidsgiver og andre relevante aktører

LUB 64 (ferdigheter): Ta opp en arbeids- eller miljøanamnese, vurdere om sykdommer/lidelser er arbeids- eller miljørelaterte og formidle kunnskapsbaserte råd om evt. tilrettelegging og tiltak på individuelt nivå, i arbeidsmiljøet og på samfunnsnivå

LUB 66 (ferdigheter): Vurdere og formulere melding om arbeidsrelatert sykdom og skade, drøfte hvilke tiltak som bør gjøres og gi informasjon om rettigheter og plikter som følger av slik melding

LUB 67 (ferdigheter): Gjenkjenne tegn på vold i nære relasjoner, redegjøre for betydningen av omsorgssvikt og fysisk og seksuell mishandling på helse, og iverksette adekvate forebyggende tiltak på individnivå og drøfte mulige tiltak på populasjonsnivå

LUB 69 (ferdigheter): Vurdere modeller for finansiering og prioritering av helsetjenester, vurdere ressursbruk og alternativkostnader og eventuelt foreslå alternativ ressursbruk

LUB 70 (ferdigheter): Drøfte de viktigste prinsippene innen helseøkonomi og ledelse i helsetjenesten (inkludert grunnleggende prinsipper for måling av innsats), og diskutere prinsipper for prioriteringer i helsevesenet

LUB 71 (ferdigheter): Drøfte verdivalg i prioriteringsbeslutninger på bakgrunn av kunnskap om kriterier og prinsipper for prioritering i helsevesenet

LUB 73 (ferdigheter): Identifisere risiko knyttet til miljøforandringer som følger av menneskelig aktivitet: Fysisk (herunder radioaktiv), kjemisk og biologisk forurensning, endret økologisk balanse mellom ulike dyre-, plante- og mikrobearter, herunder problemer med mikrobiell resistens

LUB 74 (ferdigheter): Tolke resultater i primærstudier, systematiske oversikter og metaanalyser basert på en vurdering av kvalitet og annen relevant faglig informasjon (prosedyrer, kliniske retningslinjer og oppslagsverk)

LUB 75 (ferdigheter): Drøfte svakheter og styrker ved ulike studiedesign for et gitt forsknings/evalueringsprosjekt, beskrive helsetilstanden i en befolkning og faktorer som påvirker denne med bakgrunn i statistiske og epidemiologiske metoder, drøfte feilkilder ved effektestimater (informasjonsproblemer, seleksjonsproblemer, confounding)

LUB 76 (ferdigheter): Vurdere om det er riktig å gjøre en viss test/undersøkelse basert på epidemiologiske betraktninger

Generell kompetanse (2 LUBer):

LUB 77 (generell kompetanse): Fremme likeverd og ha respekt for mangfold i sin yrkesutøvelse

LUB 78 (generell kompetanse): Tilpasse språk og fremtreden til hver enkelt pasient ut fra bl.a. alder, kjønn og sosiokulturelle bakgrunn

De 26 godt dekkede LUB ene kan klassifiseres i de tematiske gruppene som følger:

- 5 gjelder Helselovgivningen (LUB 14, 26, 28, 57, 66)
- 8 gjelder Helsetjenesten som system (historisk utvikling, organisering, finansiering, beredskap) (LUB 14, 22, 23, 26, 49, 69, 70, 71)
- 14 gjelder Samspill mellom helsetjeneste og samfunn inkl beredskap (LUB 5, 14, 22, 23, 26, 27, 28, 33, 49, 61, 64, 66, 67, 73)
- 5 gjelder Kulturforståelse, rolleforståelse, samhandling, kommunikasjon, brukermedvirkning (LUB 14, 48, 62, 77, 78)
- 3 gjelder Sosialmedisin (LUB 4, 58, 67)
- Ingen gjelder Etikk
- Ingen gjelder Kvalitetssikring, risiko, pasientsikkerhet
- 6 gjelder Epidemiologi, statistikk, vitenskapelig kompetanse, kunnskapshåndtering (LUB 24, 29, 30, 74, 75, 76)
- 3 gjelder Folkehelse og forebyggende medisin (LUB 22, 58, 67)

Også her inngår noen av LUBene i flere grupper.